

Inriktningsbeslut för projekt Västerbron etapp 2 - Renovering av stål- och betongkonstruktioner

Hemställan från trafiknämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Inriktningen för projekt Västerbron etapp 2 – renovering av stål- och betongkonstruktioner, i enlighet med trafiknämndens förslag, godkänns.
2. Trafiknämnden medges rätt att fortsätta planera förutsättningarna för projekt Västerbron etapp 2 – renovering av stål- och betongkonstruktioner till en investeringsutgift om 60 mnkr som underlag för ett kommande genomförandebeslut.
3. Utgifterna för 2025 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2026.

Föredragande borgarrådet Lars Strömgren

Sammanfattning av ärendet

I september 2024 beslutade kommunfullmäktige att medge trafiknämnden att genomföra åtgärder i en första etapp, som bland annat omfattar fuktisolering av mittrefuger samt förebyggande åtgärder på Västerbrons stål- och betongkonstruktioner (dnr KS 2024/708). Entreprenadarbeten planeras att utföras under åren 2025-2027. Projektet säkrar Västerbron funktion tills mer omfattande renoveringsarbeten kan genomföras i en kommande etapp.

Trafiknämnden beslutade den 20 mars 2025 om förslag till inriktning för projekt Västerbron etapp 2 – renovering av stål- och betongkonstruktioner. Under det fortsatta arbetet är det tänkt att analysera för- och nackdelar med olika alternativ till uppdelning av entreprenadarbetena. Nämnden bedömer att en entreprenadstart för etapp 2 kan äga rum tidigast 2030. I enlighet med stadens investeringsregler har nämnden hemställt till kommunfullmäktige att godkänna förslaget, då investeringsutgifterna för projektet beräknas överstiga 300 mnkr.

Beredning

Ärendet har initierats av trafiknämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser, i likhet med trafiknämnden, att det är av största vikt att förlänga livstiden för Västerbrons konstruktion och att säkerställa dess funktion.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Västerbron invigdes 1935 och har kommit att bli ett av Stockholms mest kända landmärken med höga kulturhistoriska värden. Västerbron har visat sig vara i relativt bra tekniskt skick, men skador på betong och stål behöver åtgärdas för att säkra brons framtida funktion. Västerbron används idag av alla trafikslag, men är framför allt en viktig koppling för gående, cyklister och kollektivtrafiken.

Trafiknämnden genomför renoveringsåtgärder på Västerbron i en första etapp 2025-2027. Projektet säkerställer Västerbrons funktion tills mer omfattande renoveringsarbeten kan genomföras i en kommande etapp.

I samband med inriktningsbeslutet för etapp 1 av Västerbrons renovering uppskattade trafiknämnden kostnaden för alternativet att bygga en helt ny bro till cirka 4-6 miljarder kronor (2023 års penningvärde). Trafiknämnden bedömer att renoveringsprojektet i sin helhet bedöms kunna förlänga Västerbrons livslängd med minst 80 år. Att genomföra åtgärderna i etapp 2 är nödvändiga för att uppnå den fulla effekten av renoveringarna.

Bilagor

1. Nuvärdeskalkyl (sekretess enligt 19 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), dnr KS 2025/497-1.2
2. Ekonomi och finansiering (sekretess enligt 19 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), dnr KS 2025/497-1.3

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 3 september 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis godkänna förslag till beslut
2. Att därutöver anföra följande:

Ytbeläggningen har sedan breddningen av gång- och cykelbanan 2022 försett Stockholms cyklister med en ojämn beläggning, minskad komfort och bidragit till en direkt trafikfara för gångtrafikanter, då många cyklister fortsatt väljer att färdas på den slätare gångbanan framför den undermåliga cykelbanan. Nedslipningen av gjutasfaltsbeläggningen som senare genomfördes har inte heller medfört en märkbar förbättring. Därmed anser vi att ytbeläggningen behöver göras om på såväl den östra som den västra sidan av Västerbron.

Särskilt uttalande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

Kristdemokraterna välkomnar upprustning och underhåll av stadens befintliga infrastruktur, därför har vi i vår reservationsbudget avsatt en halv miljard kronor öronmärkt för ändamålet under mandatperioden. Precis som vi framförde i samband med beslutet för Västerbron etapp 1 är det inte ekonomiskt försvarbart att lappa och laga Västerbron för så stora belopp utan att markant förlänga dess tekniska livslängd. En totalrenovering borde satt igång tidigare. Att kontoret inkorporerat flera delar av totalrenoveringen redan i första etappen bekräftar detta.

Flera stora och hårt trafikerade broar, tunnlar och sträckor kommer under 20- och 30-talen renoveras parallellt eller mycket tätt inpå varandra tidsmässigt. Det är av yttersta vikt att kontoret lyckas samordna dessa projekt för att minska de negativa effekterna på trafiksystemet. Vi efterfrågar därför ett gediget, samlat och djupt utredningsarbete för att säkerställa att upprustningen av Västerbron sker enligt budget och tidsplan.

Ärendet

Trafiknämnden genomför renoveringsåtgärder på Västerbron i en första etapp, som planeras att utföras under åren 2025-2027. Projektet säkerställer Västerbrons funktion tills mer omfattande renoveringsarbeten kan genomföras i en kommande etapp.

Trafiknämnden anger att inriktningen för etapp 2 är att det ska omfatta renovering, reparation och förstärkning av de delar av Västerbron som inte åtgärdas i etapp 1. Planeringen utgår tills vidare ifrån att entreprenadarbetena ska utföras antingen i en sammanhängande entreprenad eller uppdelat på flera delentreprenader. Under det fortsatta utredningsarbetet kommer nämnden att analysera för- och nackdelar med olika alternativ till uppdelning av entreprenadarbetena. Nämnden bedömer att entreprenadstart för etapp 2 kommer att kunna äga rum tidigast 2030. Genomförandetiden för etapp 2 bedöms preliminärt vara 4-5 år.

Trafiknämnden bedömer att renoveringsprojektet i sin helhet bedöms kunna förlänga Västerbrons livslängd med minst 80 år. Att genomföra åtgärderna i etapp 2 är nödvändiga för att uppnå den fulla effekten av renoveringarna. En betydande effekt är att minimera risken för behov av större akutåtgärder i form av reparationer av Västerbrons betong- och stålkonstruktioner, vilket skulle orsaka ökade kostnader.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 mars 2025 följande.

Trafiknämnden godkänner för sin del förslag till inriktning för projekt Västerbron etapp 2 – Renovering av stål- och betongkonstruktioner och föreslår att kommunfullmäktige godkänner förslaget och ger trafiknämnden rätt att fortsätta planering för projektet upp till 60 mnkr, som underlag för ett kommande genomförandebeslut. Projektets totala utgift beräknas till investeringsutgift enligt tjänsteutlåtandets bilaga 2.

Reservation av Svante Linusson m.fl (alla C), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Destiny Zandi Lindgren (KD), se Reservationer m.m.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 februari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Introduktion till projektet

Bakgrund

Västerbron färdigställdes 1935 och består av två stycken broar som sammanbinder Kungsholmen med Långholmen över Riddarfjärden och Långholmen med Södermalm över Pålundet. Den närmare 970 meter långa bron har sedan invigningen inte enbart varit en viktig strategisk länk för sammanhållande region, utan även kommit att bli ett av Stockholms mest kända landmärken.

2018-10-18 fattade trafiknämnden utredningsbeslut (dnr T2018- 02470) för bedömning av Västerbrons tillstånd till en investeringsutgift om 5 mnkr. 2020-06-11 fattade trafiknämnden reviderat utredningsbeslut (dnr T2018-02470) avseende en höjning av utredningsutgifterna till 25 mnkr.

Trafikkontoret genomförde under åren 2020-2022 en omfattande tillståndsutredning av brons ingående konstruktionsdelar med resultatet att bron bedöms vara i ett relativt bra tekniskt skick men i behov av åtgärder. Det finns skador på både betong och stål, vilka behöver åtgärdas inom en tioårsperiod för att säkra brons framtida funktion. Kontoret arbetade därefter under år 2022-2023 fram förslag till åtgärder som rekommenderas att utföras för att säkerställa att brons livslängd ska kunna förlängas. Inriktningen är att åtgärderna utförs som två separata projekt över en längre tidsperiod. De mest akuta arbetena utförs i etapp 1.

2023-08-24 fattade trafiknämnden inriktningsbeslut (dnr T2020- 03234) för fortsatt planering för projekt Västerbron etapp 1 – fuktisolering av mittrefuger och förebyggande åtgärder på stål- och betongkonstruktioner till en investeringsutgift om 40 mnkr och en uppskattad total utgift om 160-210 mnkr.

2024-04-23 fattade trafiknämnden och kommunfullmäktige 2024- 09-02 genomförandebeslut (dnr T2020-03234) för fortsatt planering för projekt Västerbron etapp 1 – fuktisolering av mittrefuger och förebyggande åtgärder på stål- och betongkonstruktioner till en investeringsutgift om 310 mnkr. Den ökade kostnaden jämfört med inriktningsbeslutet berodde framförallt på omfattningsförändringar, då åtgärder som ursprungligen avsågs utföras inom etapp 2 av produktionstekniska skäl tidigare lades.

Kontoret har under 2024 arbetat med detaljprojektering av etapp 1 med ett planerat utförande av entreprenadarbeten under åren 2025- 2027. I detta ärende redovisas förslag på fortsatt planering för återstående arbeten efter det att arbetena inom etapp 1 så småningom är avslutade.

När även åtgärderna i etapp 2 är färdigställda kommer Västerbrons funktion vara säkerställd och med normala löpande underhållsinsatser kommer dess livslängd att vara förlängd med minst 80 år.

Mål och syfte

Syftet med projektet är att förhindra fortsatt skadeutveckling och möjliggöra att brons livslängd förlängs med minst 80 år.

Målet med projektet är att åtgärda delar som återstår efter genomförandet av etapp 1.

Befintlig situation

Bron används idag av alla trafikslag, men är framför allt en viktig koppling för gående, cyklister och kollektivtrafiken. Västerbron har kulturhistorisk klassificering av högsta klassen, ”bebyggelse av synnerligen högt kulturhistoriskt värde”, enligt Stadsmuseets kulturhistoriska klassificering. Detta innebär att byggnadens

kulturhistoriska värde ska tas till vara och att byggnadens karaktärsdrag ska beaktas vid en renovering.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret och tillsammans med stadsmuseet. Samråd har skett med stadsledningskontoret.

Åtgärdsförslag

Förslag till inriktning

Projektet omfattar renovering, reparation och förstärkning av del av befintlig bro som återstår efter att etapp 1 är genomförd. Arbetena omfattar i huvudsak:

- Blästring, lokala förstärkningar och ommålning av brons samtliga stålkonstruktioner.
- Utbyte av brons konsoler, det vill säga den yttre delen av bron som bär upp gångbanorna, utbyte av brokanträcken, nya räcken mellan körbana och GC-bana.
- Impregnering av undersida brofarbanor.
- Nya fördröjnings- och dagvattenreningsanläggningar.

Arbeten med renovering av brons stålkonstruktioner och utbyte av brons konsoler kräver byggnadsställningar på hela brons undersida (både över land och vatten).

Planeringen utförs så att kommande entreprenadarbeten för etapp 2 kan utföras i en sammanhängande entreprenad eller uppdelat på flera delentreprenader.

Avvägningar och konsekvenser gällande förslagen inriktning

Nollalternativ

Att avvakta med åtgärder innebär förhöjd risk att brister och skador som inte åtgärdas i etapp 1 på Västerbron förvärras. Detta skulle innebära att ännu större renoveringsarbeten skulle behöva genomföras längre fram i tid, alternativt att hela Västerbron skulle behöva bytas ut.

Kulturhistoriskt bevarandevärde

En kulturhistorisk förundersökning har genomförts för att identifiera en samlad översikt över Västerbrons karaktärsdrag och kulturhistoriska värden.

Kunskapsunderlaget kommer att användas som stöd i fortsatt planering och projektering för att välgrundade beslut om åtgärder ska fattas så att Västerbrons kulturhistoriska värde inte påverkas negativt. Kontorets mål är att påverkan på brons utseende ska vara så litet som möjligt. Eventuella förändringar kommer framförallt att vara kopplade till utformning av nya kanträcken och suicidskydd.

Dagvatten och skyfallshantering

Dagens broavvattning är undermålig och kan inte omhänderta vare sig dimensionerande flöden från avrinningsområdet eller fördröjning enligt Stockholm Stads dagvattenstrategi. I etapp 1 förses bron med ett nytt dagvattensystem som kan hantera dimensionerande flöden samt fördröjning men med utlopp till befintliga anslutningar. Kontoret ska i planeringsskedet tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) utreda möjligheter till fördröjningsmagasin och dagvattenreningsanläggningar som ersätter utlopp till befintligt dagvattenledningssystem samt anslutning till recipient. Västerbron är upptagen i lokalt åtgärdsprogram för Riddarfjärden och Norrström, genomförandeplan med platsspecifika åtgärder (Dnr 2022-20735). Med minskad belastning på anslutande dagvattenledningssystem kan risk reduceras för att vid skyfallsöversvämning orsaka skada för samhällskritiska funktioner, skydda liv och hälsa samt stadens egendom. Kontoret kommer även undersöka möjligheten att söka externa bidrag för åtgärderna.

Delaktighet

Kontoret har i arbetet beaktat program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. I arbete med planering för framkomlighet under byggtiden har kontoret hanterat rätten för att funktionshindrade ska kunna förflytta sig i utemiljön (fokusområde 3 rätten att kunna ta del av den fysiska miljön och garanteras säkerhet i kris).

Tidplan och genomförande

Tidplan

Kontoret bedömer att planeringsskedet tar två år för framtagande av systemhandlingar och övriga aktiviteter som ska genomföras i planeringsskedet. Tidpunkten för genomförandebeslut är beroende på om arbetena ska utföras i en eller flera entreprenader. Vid utförande i en sammanhängande entreprenad bedöms tid för bygghandlingsprojektering till ca 1 år följt av entreprenadupphandling ca 0,5-1 år och entreprenad till mellan 4-5 år. Under det fortsatta utredningsarbetet kommer kontoret att analysera för- och nackdelar med olika alternativ till uppdelning av entreprenadarbetena. Kontoret bedömer att entreprenadstart för etapp 2 kommer att kunna äga rum tidigast år 2030.

Trafik under byggtiden

Kontoret bedömer att arbeten på ovansidan av bron med utbyte av brons konsoler kommer att medföra betydande trafikpåverkan. Trafiken kommer temporärt behöva ledas om på bron i två trafikskeden. Varje trafikskede kommer att pågå ca 1,5-2 år.

Under trafikskedena kommer motorfordonstrafik behöva ledas om till motriktad trafik på ena brohalvan och GC-trafik på den sida som utbytet av brokonsoler ska utföras på flyttas i läge samt smalnas tillfälligt av från ca 5 m till ca 3,5 m.

För fortsatt planeringsarbete behöver samordning med övriga planerade trafikpåverkande projekt både på lokal och regional nivå genomföras.

Kontoret bedömer att de relativt omfattande arbetena på brons undersida inte kommer att påverka trafiken annat än temporärt när byggnadsställningar monteras och demonteras.

Ekonomi och finansiering

Investering

Projektets ekonomi redovisas separat i bilaga 2. För att undvika att anbudsgivare i entreprenadupphandlingen påverkas av kontorets ekonomiska kalkyl sekretessbeläggs båda bilagorna enligt 19 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Risk/Osäkerhet

De risker som identifierats i projektets utredningsskede är framförallt brist på tillgång till personella resurser för utförande av arbetet.

Under planeringsskedet kommer kontoret att kartlägga och dokumentera de risker som finns för hela projektet:

- Legala risker
- Finansiella risker
- Risker för begränsad framkomlighet för trafikanter under genomförandeskedet
- Tekniska risker
- Risker för genomförande och entreprenad
- Kulturhistoriska och arkitektoniska risker
- Miljörisker och miljökonsekvenser

Mot bakgrund av projektets storlek är det av särskild betydelse att kontoret arbetar löpande och proaktivt med riskhantering. I fortsatt planeringsarbete ska en riskhanteringsplan tas fram för att systematiskt identifiera, värdera och åtgärda risker med avseende på sannolikhet, kostnad, tid och kvalitet. Identifierade risker ska värderas med åtgärdsbehov som kommer att hanteras i kommande projektskeden.

Under framtagande av projektets systemhandlingar kommer kontorets kännedom om anläggningen och åtgärdsförslagen att förbättras.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av trafiknämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Västerbron sträcker sig över Riddarfjärden och Pårsundet, via Långholmen, och binder samman Kungsholmen med Södermalm. Bron är cirka 970 meter lång och är en strategiskt viktig länk som används av alla trafikslag. Bron invigdes 1935 och har kommit att bli ett av Stockholms mest kända landmärken med höga kulturhistoriska värden. Efter cirka 80 års användning har brister i konstruktionen observerats.

En genomförd tillståndsbedömning av brons konstruktionsdelar har visat att bron är i ett relativt bra tekniskt skick, men i behov av åtgärder. Skador på både betong och stål föreligger, vilka behöver åtgärdas för att säkra brons framtida funktion.

Trafiknämnden bedömer att renoveringsåtgärderna på bron kan genomföras etappvis under en tioårsperiod.

I september 2024 beslutade kommunfullmäktige att medge trafiknämnden att genomföra åtgärder i en första etapp, som bland annat omfattar fuktisolering av mittrefuger samt förebyggande åtgärder på stål- och betongkonstruktioner (dnr KS 2024/708). Entreprenadarbeten planeras att utföras under åren 2025-2027. Projektet säkrar brons funktion tills mer omfattande renoveringsarbeten kan genomföras i en kommande etapp.

Trafiknämnden beslutade den 20 mars 2025 om förslag till inriktning för projekt Västerbron etapp 2 – renovering av stål- och betongkonstruktioner. I enlighet med stadens investeringsregler har nämnden hemställt till kommunfullmäktige att godkänna förslaget, då investeringsutgifterna för projektet beräknas överstiga 300 mnkr.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

I kommunfullmäktiges budget för 2025 anges i investeringsstrategin (bilaga 9) att utrymme för ersättningsinvesteringar ska reserveras i planen för att möta befintliga behov i verksamheterna samt för att säkerställa funktionen och det långsiktiga ekonomiska värdet på anläggningstillgångar såsom fastigheter och infrastruktur.

Västerbron är en viktig förbindelse i Stockholms trafiknät och stadsledningskontoret anser, i likhet med trafiknämnden, att det är av största vikt att förlänga livstiden för konstruktionen och att säkerställa funktionen. I samband med inriktningsbeslutet för etapp 1 av brons renovering uppskattade trafiknämnden kostnaden för alternativet att bygga en helt ny bro till cirka 4-6 miljarder kronor (2023 års penningvärde).

Stadsledningskontoret konstaterar att trafiknämnden bedömer att renoveringsprojektet i sin helhet bedöms kunna förlänga brons livslängd med minst 80 år. Att genomföra åtgärderna i etapp 2 är nödvändiga för att uppnå den fulla effekten av renoveringarna. En betydande effekt är att minimera risken för behov av större akutåtgärder i form av reparationer av brons betong- och stålkonstruktioner, vilket skulle orsaka ökade kostnader.

Eftersom Västerbron är viktig för trafikens framkomlighet i regionen är det av stor vikt att trafiknämnden fortsätter sin samverkan med bland annat Trafikverket och

Region Stockholm för att undvika större samtidigt trafikstörande arbeten på det primära vägnätet. Stadsledningskontoret anser det angeläget att nämnden genomför strategiska trafikanalyser, som kan ge nämnden den nödvändiga förståelsen för projektets påverkan på trafiksystemet i stort samt vilka avvägningar som kan och bör göras mellan projektets genomförande och trafikens påverkan.

Stadsledningskontoret har uppmärksammat trafiknämnden på att genomförandet av åtgärderna i etapp 2 innebär att utgifterna (netto 23,5 mnkr) för den breddning av gång- och cykelbanorna på Västerbron som genomfördes 2022 (i enlighet med kommunfullmäktiges beslut den 13 december 2021, dnr KS 2021/1281) kan behöva skrivas av på kortare tid än planerat. Trafiknämnden bör anpassa avskrivningstiden så att investeringen är fullt avskriven vid påbörjandet av det aktuella projektet.

Stadsledningskontoret förutsätter att trafiknämnden i det fortsatta planeringsarbetet undersöker externa finansieringsmöjligheter, exempelvis statliga bidrag.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna inriktningen för projektet, i enlighet med trafiknämndens förslag, och medger trafiknämnden att fortsätta planera förutsättningarna för projekt Västerbron etapp 2 – renovering av stål- och betongkonstruktioner till en investeringsutgift om 60 mnkr. Utgifterna för 2025 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2026.

Reservationer m.m.

Trafiknämnden

Reservation av Svante Linusson m.fl. (alla C)

- a. Att trafiknämnden för sin del godkänner förslag till inriktning för projekt Västerbron etapp 2 – Renovering av stål- och betongkonstruktioner och föreslår att kommunfullmäktige godkänner förslaget och ger trafiknämnden rätt att fortsätta planering för projektet upp till 60 mnkr, som underlag för ett kommande genomförandebeslut. Projektets totala utgift beräknas till investeringsutgift enligt tjänsteutlåtandets bilaga 2.
- b. Att därutöver anför följande:

Anläggningsarbetet på Västerbrons cykelbanor behöver tyvärr göras om – på både den västra och östra sidan. Ytbeläggningen har sedan breddningen av GC-banan 2022 försett Stockholms cyklister med en ojämn beläggning, minskad komfort och bidragit till en direkt trafikfara för gångtrafikanter – då många cyklister fortsatt väljer att färdas på den slätare gångbanan framför den undermåliga cykelbanan. Nedslipningen av gjutasaltsbeläggningen som senare genomfördes har inte heller medfört en märkbar förbättring. GC-banan bör redan innan denna renovering höjas till en långsiktig och godtagbar standard.

Ersätтарыttrande av Destiny Zandi Lindgren (KD)

Kristdemokraterna välkomnar upprustning och underhåll av stadens befintliga infrastruktur, därför har vi i vår reservationsbudget avsatt en halv miljard kronor öronmärkt för ändamålet under mandatperioden. Precis som vi framförde i samband med beslutet för Västerbron etapp 1 är det inte ekonomiskt försvarbart att lappa och laga Västerbron för så stora belopp utan att markant förlänga dess tekniska livslängd. En totalrenovering borde satt igång tidigare. Att kontoret inkorporerat flera delar av totalrenoveringen redan i första etappen bekräftar detta.

Flera stora och hårt trafikerade broar, tunnlar och sträckor kommer under 20- och 30-talen renoveras parallellt eller mycket tätt inpå varandra tidsmässigt. Det är av yttersta vikt att kontoret lyckas samordna dessa projekt för att minska de negativa effekterna på trafiksystemet. Vi efterfrågar därför ett gediget, samlat och djupt utredningsarbete för att säkerställa att upprustningen av Västerbron sker enligt budget och tidsplan.